

Rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukiväline (engl. Instrument for financial support for Border Management and Visa Policy, BMVI)

ESITYS EU:N RAJATURVALLISUUDEN JA VIISUMIPOLITIIKAN RAHOITUSTUKIVÄLINEEN MUUTETUKSI OHJELMAKSI OHJELMAKAUDELLE 2021-2027

Tausta

EU:n rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineelle laaditaan rahoitustukivälinettä koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1148 artiklan 13 edellyttämä ohjelma. Ohjelma on strateginen asiakirja, jossa kuvataan yleisesti kansalliset tarpeet rahoitustukivälineen toimialalla, niitä koskevat tavoitteet, suunnitellut toimet, odotettavissa olevat tulokset ja tuloksellisuutta mittaavat indikaattorit ohjelmakauden aikana sekä suunniteltu rahoituksen jakautuminen.

Ohjelmassa olevien painopisteiden tulee olla yhdenmukaisia unionin painopisteiden ja haasteiden kanssa ja ohjelman tulee vastata näihin painopisteisiin ja haasteisiin. Ohjelman painopisteiden tulee myös olla täysin asiaankuuluvan unionin säännösten ja sovittujen unionin painopisteiden mukaisia.

Rahoitustukivälineeseen sisältyy erillinen temaattinen rahoitusväline, jonka avulla on tarkoitus vastata kiireellisiin tarpeisiin ja politiikassa ja unionin painopisteissä tapahtuviin muutoksiin sekä kohdentaa rahoitusta toimiin, joilla on suurta lisäarvoa unionin kannalta. Rahoitus jaetaan komission työohjelmien mukaisesti ja osa siitä voidaan panna täytäntöön myös jäsenvaltioiden ohjelmien kautta. Temaattisesta välineestä osoitetaan rahoitusta erityistoimiin, unionin toimiin ja hätäapuun.

Vuonna 2024 ohjelmaan tehtiin ohjelmakauden väliarviointi ja rahoitustukivälinettä koskevan asetuksen (EU) 2021/1148 14 artiklan perusteella ohjelmaan lisätään komission Suomelle osoittama lisärahoitus. Unionin ja Schengen-assosioituneiden maiden välisten sopimusten perusteella kyseiset maat suorittavat vuosittaisia maksuja rahoitusvälineen varoihin, ja ohjelmaan lisätään komission Suomelle osoittama osuus näistä maksuista. Ohjelmaan lisätään myös komission rahoitustukivälineen temaattisesta välineestä osoittama erityistoimirahoitus EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen (paktin) toimeenpanon valmistelua ja toimeenpanoa varten. Lisäksi ohjelmaa on päivitetty vastaamaan hallitusohjelman kirjauksia ja ajankohtaisia tarpeita.

Ohjelman keskeinen sisältö

Rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineen tavoitteena on kehittää ja toteuttaa vahva ja tehokas Euroopan yhdenmukainen rajaturvallisuus ulkorajoilla ja siten edistää sisäisen turvallisuuden korkeaa tasoa unionissa samalla, kun suojataan henkilöiden vapaa liikkuvuus unionin sisällä ja noudatetaan täysimääräisesti asiaankuuluvaa unionin säännöstöä perus- ja ihmisoikeusvelvoitteita noudattaen. Rahoitustukiväline jakaantuu kahteen rahoitustukivälinettä koskevassa EU-asetuksessa määriteltyyn erityistavoitteeseen.

Erityistavoite 1: Tuetaan eurooppalaisen raja- ja merivartioston ulkorajoilla toteuttamaa tehokasta Euroopan yhdennettyä rajaturvallisuutta

Rahoitustukivälineestä avustettavilla toimilla tuetaan yhteisen eurooppalaisen rajaturvallisuuden kehittämistä laillisten rajanylitysten helpottamiseksi, laittoman maahanmuuton ja muuttoliikkeen sekä rajat ylittävän rikollisuuden ehkäisemiseksi ja havaitsemiseksi. Rahoituksen tuella pyritään varmistamaan, että osaaminen, suorituskyvyt, tilannekuva, infrastruktuuri ja viranomaisyhteistyön prosessit pystyvät vastaamaan nopeasti muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin.

Rahoitustukivälineen rahoituksella hankittava kansallinen kalusto on osa Euroopan raja- ja merivartiostoviraston suorituskykyä. Schengen- ja haavoittuvuusarviointien suositukset toteutetaan rahoitustukivälineen tuella. Lisäksi jatketaan ohjelmakaudella 2014–2020 aloitettuja toimia EU-laajuisten tietojärjestelmien käyttöönottamiseksi ja yhteentoimivuuden rakentamiseksi.

Erityistavoitteeseen on allokoitu myös operatiivista tukea, joka kohdistetaan rajavalvonnan toiminta- ja henkilöstökustannuksiin, tietojärjestelmien ylläpitokuluihin, toimitilojen vuokratukustannuksiin sekä kaluston huolto- ja korjauskustannuksiin. Erityistavoitteeseen on aiemmin saatu temaattisen välineen kautta erityistoimirahoitusta yhteentoimivuuden toimeenpanoon, rajatarkastusten automatisointiin maarajanylityspaikoilla, Älykkäät rajat - kokonaisuuden toimeenpanoon ja rajavalvontakyvyn parantamiseen itärajalalla.

Ohjelman muutoksessa ohjelmaan lisätään Pakti-erityistoimi, jonka puitteissa toteutetaan paktia koskevan kansallisen täytäntöönpanosuunnitelman mukaisia toimenpiteitä.

Lisäksi ohjelmaan päivitetään turvallisuustilanteen kuvausta erityisesti itärajan ja maahanmuuton välineellistämisen osalta ja tuodaan esille Rajavartiolaitoksen suorittamaa teknistä valvontaa koskevat lakimuutokset ja radioteknisen valvonnan toimivaltuus. Ohjelmaan lisätään vuoden 2023 Schengen-arvioinnin suosituksiin liittyviä toimia sekä hallitusohjelman mukainen kelirikkoalusten (ilmatyynyalusten) uusiminen.

Erityistavoite 2: Tuetaan yhteistä viisumipolitiikkaa

Rahoitustukivälineen tavoitteena on varmistaa viisumien myöntämiseen sovellettava yhdenmukainen lähestymistapa, helpottaa laillista matkustamista ja auttaa ehkäisemään muuttoliike- ja turvallisuusriskejä. Rahoitustukivälineen tuella uudistetaan maahantulohakemusten vastaanoton palveluja, prosesseja ja järjestelmiä Schengen-vaatimusten, viisumisäännösten ja tietosuojalainsäädännön mukaisesti. Lisäksi pyritään ulkoistuskumppaniriippuvuuden ja prosessien haavoittuvuuden pienentämiseen, tehokkuuden ja asiakaslähtöisyyden parantamiseen sekä laittoman maahantulon tehokkaaseen ehkäisemiseen. Kansallista viisumitietojärjestelmää uudistetaan ja kehitetään rahoitusvälineen tuella ja lisäksi toteutetaan EU:n yhteentoimivuusvaatimusten edellyttämiä muutoksia. Erityistavoitteeseen on allokoitu myös operatiivista tukea, jolla katetaan viisumitietojärjestelmän ylläpitokuluja sekä henkilöstö- ja koulutusmenoja.

Ohjelman muutoksessa tuodaan esille turvallisuusnäkökohtien ja viisumien ja viisumivapausjärjestelmän väärinkäyttöön liittyvien seikkojen huomioimista viisumipolitiikassa. Erityistavoitteeseen päivitetään tilannekuvaa viisumihakemusten ja viisumikysynnän muutoksen osalta ja lisätään vuoden 2023 Schengen-arvioinnin suosituksiin liittyviä toimia viisumiprosessin tehostamiseksi.

Suomen ohjelman lisättävä rahoitus

Vuonna 2024 toteutetun väliarvioinnin yhteydessä Euroopan komissio osoitti Suomelle ohjelmaan lisärahoitusta 10 962 086 euroa sillä perusteella, että vähintään 10 % alkuperäisestä rahoitusosuudesta oli väliarviointiin mennessä haettu maksuun. Lisärahoitus on allokoitu jäsenvaltioille rahastoa koskevassa asetuksessa määriteltyjen kriteerien perusteella. Lisäksi komissio osoitti Suomelle 3 309 326 euron osuuden Schengen-assosioituneiden maiden BMVI-rahoitusvälineeseen suorittamista vuosittaisista, vuosien 2023, 2024 ja 2025 maksuista. Lisäksi komissio osoitti Suomelle EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen toimeenpanon valmistelua ja toimeenpanoa varten erityistoimirahoitusta 30 866 753 euroa. Rahoitustukivälineen Suomen ohjelman kokonaisrahoitus on muutosten jälkeen 178 298 877 euroa.